

ваше и, да се прѣкослови на „даскала“, бѣ равносилно да се извърши прѣстѣпление прѣдъ бога и прѣдъ закона. Любопитството къмъ съдбата и положението на даскалъ Ботю обаче, бѣше двойно: той е не само ученъ и способенъ даскалъ; даскалъ Ботю е законвѣдецътъ и единствената морална сила въ чорбаджийско Калоферъ; съ своитѣ заповѣди той създаваше нови истини въ старата срѣда, съ своето поведение съеше нови привички, нови навици посрѣдъ старитѣ прѣдрасждѣци. Науката, която владѣеше даскалъ Ботю, му бѣше създаде една слава, славата — една власт, властта — единъ дългъ на стожеръ надъ селскитѣ интереси, както той разбираше. И той упражняваше своята власт безгранично, създаваше закони съ една дума, които прилагаше отъ църковния амвонъ, отъ оглозганата маса на училищната стая, или чрѣзъ остабашията на мѣстния еснафъ.

Това положение на единъ абанджия въ едно село, което пѣшкеше подъ самовластния ботушъ на чорбаджията, се виждаше и странно, и чудно. Странно, защото нѣкогашна България не можеше да си прѣдстави да бжде управлявана отъ „чужденецъ“, не навикналъ на нейния животъ, страненъ за нейнитѣ нрави. Старитѣ паланки имаха свой частенъ животъ, особни закони на своето развитие. Подчинени подъ единъ ятаганъ, подъ едно робство, всѣка паланка, всѣко градле и селце живѣеше по свой начинъ — въ свои мечти, и въ собствена атмосфера отъ видѣния. Това особно е правдиво за внѣдрени изъ балкани и планини човѣшки гнѣзда, далече отъ културата, далече и отъ непосредственото око на турчина. Тѣ създаваха свои герои, свои изпълнителни органи, нѣщо като мѣстни князе, властта на които признавалъ и Цариградъ. Тѣмъ се подчиняваше селото и града, и тѣхната заповѣдъ се слушаше по четиритѣ географически направления на обширната селска държавица. Излѣзли на сцената по една историческа случайность, тѣзи мѣстни князе